

Gelbėkit vaikus

Dienos stovykla

GAMTA – MŪSŲ NAMAI

*„Net savo nuostabiausiomis svajomis žmogus
negali sukurti ko nors puikesnio už gamtą.“*

Žanas Baptistas de Lamarkas

TURINYS

ĮVADAS	3
STOVYKLOS PROGRAMA	4
I diena. Įvadinė stovyklos diena, susipažinimas su stovyklos formatu ir tikslais	4
II – III dienos. Pažinkime gamtą aktyviai	5
II diena. Žygis gamtoje	5
III diena. Gamta – ir smagiems žaidimams, ir kūrybai	6
IV – V dienos. Gyvūnijos įvairovė	7
IV diena. Mus supantys gyvūnai	7
V diena. Žvėrys laukuose, miškuose, vandenyse	8
VI diena. Vietinės ekosistemos tyrinėjimas	9
VII diena. Gamtos stichijos ir žmogaus saugumas	10
VIII – IX dienos. Gamtos ištekliai ir aplinkos tausojimas	11
VIII diena. Atliekų rūšiavimo svarba gamtai	11
IX diena. Antrinių žaliavų panaudojimas	13
X diena. Stovyklos uždarymas	13
PAPILDOMOS REKOMENDACIJOS STOVYKLOS VEIKLŲ ĮVAIROVEI	15
PROTMŪŠIS APIE GAMTĄ (PIRMAI STOVYKLOS DIENAI)	16
VAIKŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMO STOVYKLOS METU REKOMENDACIJOS	18

IVADAS

Visuomeninės organizacijos dienos stovykla „Gamta – mūsų namai“ – tai pažintinė-educacinė stovykla, kurios tikslas – kokybiškai ir visapusiškai supažindinti vaikus su gamtos pasauliu, jos dėsniais ir reiškiniais, šviesti vaikus apie žmogaus ir gamtos abipusę sąveiką, žmogaus veiksmų poveikį gamtai, kodėl taip svarbu ją gerbti ir tausoti.

Šiame rekomendaciniame metodiniame dokumente pateikiame veiklų programą dešimties dienų stovyklai, tačiau jos trukmę bei pačias veiklas galite rinktis pagal savo dienos centro galimybes. Galite organizuoti penkių dienų stovyklą ir išsamiai susipažinti tik su viena iš galimų temų (pavyzdžiui, vietinė gyvūnija ir augmenija), keisti dienų bei veiklų eiliškumą, priklausomai nuo oro ar kitų galimų sąlygų. Bet kuriuo atveju rekomenduojame veiklas rinktis taip, kad vaikai išsamiai susipažintų su pasirinkta tema, o įgytos žinios ir patirtys stovyklos pabaigoje (paskutinę stovyklos dieną) būtų įprasmintos baigiamuoju, įgytas žinias atspindinčiu projektu, pavyzdžiui, gamtos fotografijų / piešinių galerija, teatro vaidinimu, filmu, prezentacija ar kitu pasirinktu formatu. Esant galimybėms, projektą rekomenduojame pristatyti dienos centrą lankančių vaikų tėveliams / globėjams, kaimelio / miestelio ar platesnei bendruomenei (pavyzdžiui, eksponuojant projekto fotografijas vietinėje bibliotekoje, kultūros centre ir pan.). Rekomenduojame pagal galimybes kuo daugiau veiklų vykdyti gryname ore. Sąlygoms leidžiant, stovyklos programą galite praturtinti vieną ar keletą dienų/veiklų organizuojant temines ekskursijas, susitikimus su šios srities profesionalais ar kitomis tinkamomis veiklomis (keletą rekomendacijų tokioms alternatyvoms pateikiame dokumento pabaigoje).

STOVYKLOS PROGRAMA

I Diena

Ivadinė stovyklos diena, susipažinimas su stovyklos formatu ir tikslais

Ryto ratas. Vaikams susirinkus į dienos centrą, pirmoje dienos pusėje pakvieskite juos į ryto ratą (ryto ratą rekomenduojame praveisti kiekvienos stovyklos dienos pradžioje). Jo metu pristatykite vaikams stovyklos temą, tikslus bei planuojamas veiklas. Kartu su vaikais aptarkite susitarimus, kurie galios visos stovyklos metu.

Tuomet ant didelio popieriaus lapo kartu surašykite visą stovyklos programą. Leiskite vaikams pasirinkti labiausiai patikusias veiklas iš siūlomų. Siekiant labiau įtraukti vaikus į stovyklos organizavimą, galite pasidalinti pareigomis, atsakomybėmis ar vaidmenimis (pavyzdžiui, pasiūlyti vaikams būti būrio vadu, vadovo dešiniąja ranka, stovyklos šefu ir kt.).

Filmas gamtos tema ir diskusija. Antroje dienos pusėje su vaikais pasižiūrėkite filmą gamtos tema. Filmas gali būti bet kokio žanro: animacinis, dokumentinis, meninis. Stovyklos veiklas organizuojantiems vaikų dienos centro vadovams rekomenduojame filmą išsirinkti ir su juo susipažinti prieš prasidedant stovyklai. Rinkitės filmą, kuris būtų įdomus ir pagal amžių tinkamas, įtraukiantis Jūsų dienos centro vaikus. Po filmo su vaikais padiskutuokite apie filmą, galite užduoti vaikams klausimus, pavyzdžiui:

- Kokia pagrindinė filmo mintis? Kokia filmo žinute norėtumėte pasidalinti su savo draugais?
- Kaip filmas siejasi su stovyklos tema?
- Kokius jausmus / mintis / emocijas jums šis filmas sukėlė? Kodėl?
- Kas labiausiai filme įsiminė / patiko / nepatiko?
- Ką naujo sužinojote žiūrėdami filmą?

Keletas filmo rekomendacijų:

- [„Wall-E. Šiukšlių princo istorija“ \(Animacinis, 2008 m.\)](#)
- [„Sengirė“ \(Dokumentinis, 2017 m.\)](#)
- [„Žemė – mūsų namai“ \(Dokumentinis\)](#)
- [„Keturi metų laikai“ \(Dokumentinis\)](#)
- [„Namai“ \(Dokumentinis, 2009 m.\)](#)

Daugiau filmų rekomendacijų:

- [10 filmų, kurie moko vaikus puoselėti gimtąją planetą ir saugoti joje slypinčius turtus | „Vilniaus galerija“](#)
- [Dokumentiniai serialai, LRT Epika \(skiltyje „Gamta ir pasaulis“\)](#)

Jeigu dienos centre filmo pažiūrėti nėra sąlygų, rekomenduojame vaikams paruošti **protmūšį** apie įvairius su gamta susijusius reiškinius, apie gamtos pasaulį, kurio metu sužinosite, kokios vaikų žinios šia tema. Po protmūšio pakvieskite vaikus pasidalinti įspūdžiais, ką naujo / netikėto jie sužinojo, kodėl svarbu yra pažinti gamtos pasaulį, kuo svarbus žmogus gamtai, o gamta – jam. Siūlomus klausimus šiam protmūšiui rasite dokumento pabaigoje.

Dienos pabaigoje, prieš vaikams išvykstant namo, trumpai pakalbėkite apie sekančią dieną planuojamas veiklas ir kaip (jeigu reikia) vaikams joms pasiruošti.

II-III dienos. Pažinkime gamtą aktyviai

II Diena

Žygis gamtoje

Dienos tikslas – supažindinti vaikus su Jūsų vietovės gamta žygiuojant aplinkiniais takais ir takeliais.

Šios dienos tema – sveikata ir aktyvus poilsis gamtoje, tad rekomenduojame suorganizuoti vaikams žygį į mišką, parką ar netoliese esančius pažintinius takus.

Antrą stovyklos dieną pradėkite nuo vaikams pritaikytų mankštos, pavyzdžiui, jogos ar kitų lengvų atsipalaidavimo pratimų. Jei oro sąlygos palankios, mankštą atlikite lauke (mankšta gryname ore rekomenduojame pradėti visas likusias stovyklos dienas. Ją pajvairinti galite kviesdami vaikus žaisti jų mėgstamas estafetes).

Po mankštos pakvieskite vaikus į ryto ratą, kurio metu galėsite išsamiau pristatyti laukiantį žygį, susitarti dėl jo metu galiosiančių taisyklių bei papasakoti apie kitas veiklas, planuojamas žygio metu.

Pasirinkite žygiui su vaikais tinkamą maršrutą, pažintinį taką ar kitą lankomą vietą. Pasirūpinkite apsaugos nuo erkių priemonėmis, kepuraitėmis nuo saulės, pakankamu kiekiu vandens. Žygiuodami nepamirškite ir kitų smagių užsiėmimų, leisiančių vaikams geriau pažinti supančią gamtą, pavyzdžiui – pakvieskite vaikus pasikalbėti apie miške gyvenančius gyvūnus, vabzdžius, paukščius, ar augančius augalus, medžius. Paieškokite jų ar, esant galimybei, stebėkite juos. Jei turite galimybę, galite juos nufotografuoti ar nupiešti, o medžiagą panaudoti baigiamajam stovyklos projektui. Sugrįžę į vaikų dienos centrą, aptarkite patirtis bei įspūdžius su vaikais, pakalbėkite, kokia gyvūnų ar augalų nauda, paskirtis, svarba miške, ekosistemoje.

Taip pat galite pažaisti žaidimą *Gamtos dovanų paieškos*. Pasivaikščiojimo miške metu vaikai yra skatinami rasti ir į paruoštą dėžutę ar dėžutes sudėti įvairius gamtos objektus (pavyzdžiui, akmenukus, lapus, kaštonus, giles, šakeles). Šia veikla vaikai yra skatinami pažinti ir stebėti juos supančią gamtą.

Priklausomai nuo vaikų amžiaus, taip pat galite suformuluoti užduotis šiam žaidimui (jų pavyzdžiai – žemiau). Atminkite, kad kuo jaunesni vaikai, tuo trumpesnis turėtų būti sąrašas ir tuo paprastesnės užduotys.

Užduočių pavyzdžiai, ką vaikai miške turi rasti tam, kad laimėtų žaidimą:

- Kažką minkšto / Kažką kieta / Kažką tiesaus / Kažką apvalaus;
- Dvi skirtingas sėklas / Tris skirtingus lapus;
- Kažką slidaus / Kažką šlapio / Kažką sauso;
- Kažką kampuoto / Kažką dygliuoto / Kažką pūkuoto;
- Kažką, kas skleisdžia garsą / Kažką valgomo;
- Apgraužtą lapą / Piršto ilgio šaką;
- Gražiausią akmenuką / Didžiausią kankorėžį;
- Kažką žalio / Kažką balto / Kažką margo;
- Kažką, kieno pavadinimas prasideda raide L / Kažką, kas baigiasi „-lė“.

Žaidimą laimi visi vaikai – sulaukus visų komandų surinktų gamtos objektų, aptariami jų skirtumai ir panašumai, pakalbama, kuo jie yra svarbūs ar ką galima iš jų pagaminti ir pan. (dokumento pabaigoje dalinamės alternatyva šiam žaidimui. Galite pasirinkti labiau Jūsų vaikams tiksiantį variantą ir vietoj „Gamtos dovanų paieškos“ pažaisti „Gamtos detektyvo žaidimą“).

Pabaigus žaidimą, tęsiamas žygis arba kitos veiklos.

Jei turite galimybę pasinaudoti lauko virtuve, žygio metu sustokite pietų pertraukai ir su vaikais surenkite maisto gaminimo pamoką lauke. Siekiant ugdyti sveikos mitybos įgūdžius, pasirinkite sveikus ingredientus. Visgi, galimybei pasinaudoti lauko virtuve ir patiems pasigaminti pietų nesant, rekomenduojama žygiui iš anksto pasiruošti maistingų, subalansuotų pietų dėžutes vaikams ir pietų pertraukos metu suorganizuoti pikniką lauke.

III Diena

Gamta – ir smagiems žaidimams, ir kūrybai

Dienos tikslas – ugdyti vaikų smalsumą, kūrybiškumą aktyviai leidžiant laiką lauke.

Orientacinis žaidimas „Lobio paieškos“. Trečios stovyklos pirmoje dienos pusėje, po įprastinės mankštos ir ryto rato, vėl kvieskite vaikus praleisti aktyviai, tik šįkart – ne žygiuojant, o dalyvaujant orientaciniame žaidime „Lobio paieškos“. Lobį siūlome sudaryti iš vaikų mėgstamų skanėstų, tačiau kartu jį pajvairinant gėrybėmis iš gamtos. Tai gali būti, pavyzdžiui, mėgstamų uogų, vaisių dėžutė / indelis, riešutai, ar, pagal galimybes, natūralūs, iš vaisių / uogų / medaus pagaminti guminukai ar karameliniai saldainiukai ir pan. Vaikams suradus ir pasigardžius skanumynais, pasikalbėkite apie maistą, kurį gauname iš gamtos, koks jis gali būti, kokia skirtinga būtų mūsų mityba, jei žmonės negalėtų mėgautis šiais gamtos ištekliais.

Orientaciniam žaidimui rekomenduojame pasiruošti bent du / tris lobius, atitinkamai vaikus suskirstant į dvi / tris grupes, kad visi vaikai būtų apdovanoti savo prizų, o pačiam žaidimui organizuoti dalinamės keletu idėjų:

- **I variantas.** Nuspręskite, kokioje teritorijoje rengsite žaidimą (parke, stadione, ir pan.). Joje iš anksto atsispausdinkite tos vietos žemėlapij ar nubraižykite, nupieškite savarankiškai. Jei žemėlapij kursite patys, jame gali būti pažymėti tik žaidimui svarbūs objektai, kad vaikams būtų lengviau susiorientuoti, na ir, žinoma, „lobio“ vieta. Išdalinus vaikams vietos žemėlapij ir jame pažymėjus svarbias vietas, galima leisti ieškoti norimų daiktų – „lobio“ (juos, žinoma, prieš tai paslėpus pasirinktoje teritorijoje).
- **II variantas.** Pasirinkite teritoriją, kurioje vyks orientacinis žaidimas, pažymėkite ją įvairiais sutartiniais ženklais (rodyklėmis, užrašais, tam tikrais sutartiniais ženklais), kurie vaikus ves prie paslėptų daiktų. Vaikai komandose, vadovaudamiesi šiais ženklais turėtų stengtis kuo greičiau rasti „lobį“.
- **III variantas.** Renkantis šią idėją, teritorijoje išdėliojama, paslepiama daug įvairiausių užuominų, kurios veda viena prie kitos ir galiausiai prie galutinio tikslo ar „lobio“. Vaikai komandose stengiasi rasti užuominas, jas įminti ir kuo greičiau judėti prie pagrindinio tikslo. Užuominas rekomenduojame ruošti apie gamtos objektus: medžius, krūmus, netgi akmenis, aprašant / nupiešiant jų savybes, taip pat galima įpinti citatas iš žinomų eilėraščių ar mįsles, kad žaisdami vaikai bandytų atpažinti juos supančios gamtos objektus.

Jeigu orientaciniam žaidimui organizuoti neturite užtektingai resursų, pirmąją dienos dalį galite skirti kitai aktyviai veiklai lauke – žaisti pamėgtus vaikų žaidimus, tokius kaip kvadrata, futbolą, krepšinį ar organizuoti įvairias estafetes.

Gamtos menas. Antrąją šios dienos pusę, po pietų, praleiskite su vaikais ramiau, tačiau, jei oro sąlygos leidžia, siūlome veiklas pratęsti lauke. Pasikalbėkite apie praėjusias aktyvias veiklas, paklauskite jų, kas jiems labiausiai patiko, ar žygio, orientacinio žaidimo metu sužinojo, ką nors naujo, netikėto. Paminėkite, kad ši dienos dalis skirta ramesniam poilsiui, pabuvimui gamtoje.

1. Pakvieskite vaikus, panaudojant artimiausioje aplinkoje ar žygio metu rinktus pagaliukus, akmenukus, lapelius ir pan., sudėlioti gamtos mandalą, pamatyto ar naujai pažinto augalo ar gyvūno / vabzdžio paveikslą.
2. Taip pat galite kurti gamtos paveikslus tiesiog ant popieriaus – klijuokite turimus smulkius objektus – žolę, gėlytes, šapelius ir kt., taip, kad jais būtų kuriami atpažįstami gamtos vaizdai, objektai, peizažai.

Šias užduotis vaikai gali atlikti individualiai, mažomis grupelėmis ar netgi visi drauge, sukurdami vieną didelę, bendrą mandalą ar „gyvą gamtos piešinį“.

IV-V dienos. Gyvūnijos įvairovė

IV Diena

Mus supantys gyvūnai

Dienos tikslas – supažindinti vaikus su mus supančiais gyvūnais, ugdyti vaikų empatiją.

Kaip ir kiekvieną rytą, pakvieskite vaikus į ryto ratą. Jo metu paklauskite vaikų, su kokiomis nuotaikomis jie šiandien atėjo, pasiteiraukite, kas jiems labiausiai įsiminė iš praėjusių dienų. Tuomet pasikalbėkite apie šios dienos planus ir veiklas.

Pagalvokite apie Jūsų gyvenvietėje įsikūrusią gyvūnų prieglaudą, ūkį, žirgyną, zoologijos sodą ar kitą vietą, kurią būtų galima aplankyti kartu su vaikais. Jei tokių vietų yra ne viena, pasitarkite su vaikais ir nuspręskite, kur apsilankysite.

Ši veikla, priklausomai nuo aplinkybių, gali būti planuojama visai dienai arba pirmajai dienos pusei. Suderinus su lankytina vieta, galima nunešti gyvūnų maisto ar kitų reikalingų priemonių, leisti vaikams pamaitinti gyvūnus, jei tokia galimybė yra.

Išvykos metu su vaikais galima aptarti šiuos klausimus:

- Išvardinkite, kokius gyvūnus žinote?
- Kokius gyvūnus esate matę? Kur?
- Išvardinkite, kokius naminius ir laukinius gyvūnus žinote?
- Galbūt auginate kokius nors gyvūnus?

Galima sužaisti trumpą žaidimą. Pasirinkus raidę, vaikai paeiliui vardina žinomus gyvūnus iš tos raidės.

Jei Jūsų gyvenvietėje nėra tokios vietos, kurią galėtumėte aplankyti, apsvarstykite idėją organizuoti augintinių dieną vaikų dienos centre. Prieš tai būtų privalu su vaikais aptarti, ar nėra bijančių gyvūnų, įsivertinti patalpas, tokios veiklos organizavimą. Nusprendus organizuoti tokią veiklą, galima su vaikais sutarti, kad jie papasakotų apie savo augintinį:

- Augintinio kilmės istorija (Kaip nusprendė įsigyti augintinį? Kodėl būtent šuo / katė ar kt. augintinis? Ar augintinį pirko? Paėmė iš prieglaudos? Galbūt kas nors padovanojo ar pan.?)
- Augintinio vardas (Kodėl nusprendė taip pavadinti? Kas sugalvojo tokį vardą?)
- Augintinio pomėgiai (Ką mėgsta veikti? Valgyti? Galbūt turi savo mėgstamą žaislą?)
- Augintinio priežiūra (Kaip prižiūri savo augintinį? Kaip rūpinasi juo?)

Jei yra vaikų, kurie neturi augintinio, galima jiems pasiūlyti papasakoti apie tai, kokį augintinį jie norėtų auginti. Kodėl? O jei kuris iš vaikų negali atsinešti / atsivesti savo augintinio į dienos centrą arba visai neturite galimybių priimti naminių gyvūnų, pasiūlykite vaikams atsinešti savo augintinio (-ių) nuotraukas.

Jei pirmąją veiklą suplanavote pirmajai dienos pusei, po pietų siūloma kūrybinė veikla – „Mano svajonių gyvūnas“. Pakvieskite vaikus pasinerti į kūrybinę veiklą. Užsiėmimo pradžioje pradėkite nuo atsipalaidavimo pratimo pvz., *Gėlė ir žvakė*. Įsivaizduokite, kad vienoje rankoje laikote maloniai kvėpiančią gėlę, o kitoje – lėtai degančią žvakę. Pauostykite gėlę, tada užpūskite žvakę. Pakartokite kelis kartus, kad parodytumėte, kaip gilus kvėpavimas padeda nusiraminti. Ar *Tingi katė* – įsivaizduokite, kad jūs esate tingi katė, ką tik prabudusi iš miego. Jūs žiovaujate, galbūt murkiate ar miaukiate, rąžotės tiesdami rankas ir kojas, o po to atsipalaiduojate.

Atlikę atsipalaidavimo pratimus, pradėkite kūrybinę veiklą. Pasirinkus norimas priemones, vaikai turėtų nupiešti, nulipdyti ar kitaip sukurti savo svajonių gyvūną. Jie gali sukurti naujas gyvūnų rūšis ar egzotinius gyvūnus, suteikiant jiems unikalią išvaizdą ar savybes. Klausimai diskusijai:

- Koks tai gyvūnas?
- Kokia jo aplinka?
- Kodėl joje gyvūnas jaučiasi gyvūnas?
- Kodėl pasirinkai šį gyvūną? Kuo jis tau patinka?
- Kokios jo savybės jį daro jūsų svajonių gyvūnu?

Po veiklos, suorganizuokite vaikų darbelių parodą, paprašykite, kad vaikai sugalvotų savo gyvūnėliams vardus. Padėkokite vaikams už darbą.

V Diena

Žvėrys miškuose, laukuose, vandenyse

Šios dienos tikslas – supažindinti vaikus su laukinės gyvūnijos įvairove pasaulyje.

Protmūšis kitaip. Pažinti ir pasidalinti jau turimomis žiniomis apie laukinės gyvūnijos įvairovę visame pasaulyje, skirkite šią dieną vienai mėgstamiausių vaikų veiklų – protmūšiui. Į jo ruošimą siūlome įtraukti ir vaikus. Paskirstykite juos į dvi grupes ir pirmoje dienos pusėje padėkite vaikams patiems paruošti du skirtingus protmūšius. Ruošdami užduotis, naudokite ir garso, vaizdo medžiagą, nuotraukas. Informacijos galite ieškoti tiek internete, tiek knygos ar žurnaluose (turėkite jų pasiruošę iš anksto). Kad vaikams būtų lengviau įsitraukti ir patiems sugalvoti klausimus ar užduotis, pasiūlykite jiems keletą jau Jūsų sugalvotų pavyzdinių klausimų. Po pietų – žaidimo metas, kai viena komanda bando įveikti kitos komandos sugalvotus protmūšio klausimus. Žaidimo nugalėtojais tampa visi vaikai, nes didžiausias laimėjimas jiems – per žaidimą įgytos naujos žinios.

Jeigu pabaigus protmūšį lieka laisvo laiko, pasiūlykite vaikams kūrybines veiklas ar nesudėtingus žaidimus apie gyvūnus, pavyzdžiui, galite kurti gyvūnų origami arba pasiūlykite vaikams pažaisti žaidimą, kuomet vienas iš vaikų judesiais stengiasi pavaizduoti pasirinktą gyvūną, o kiti vaikai bando įminti, koks gyvūnas vaizduojamas (suteikite galimybę pabūti „gyvūno vaizduotoju“ kiekvienam to norinčiam vaikui). Ar tiesiog leiskite vaikams imituoti skirtingų gyvūnų judesius ir elgesį. Jie gali bandyti išmokyti, kaip skrenda skirtingų rūšių paukščiai, kaip bėga skirtingi gyvūnai ar kaip juda vabzdžiai.

VI Diena

Vietinės ekosistemos tyrinėjimas

Dienos tikslas – supažindinti vaikus su vietinės ekosistemos sandara.

Ryto rato metu trumpai papasakokite vaikams, kas tai yra ekosistema arba kvieskite savo žiniomis pasidalinti tuos vaikus, kurie jau tai žino. Nepamirškite su vaikais pasikalbėti ir apie jų nuotaiką, emocijas, pastebėkite, kaip keičiasi vaikų suvokimas apie mus supančią aplinką.

Siekdami geriau pažinti artimiausią aplinką, jei turite galimybę, suorganizuokite pažintinę išvyką vaikams su gamtos biologu, miškininku ar ekologu, kuris papasakotų apie vietinę – miško, upės, lauko ar kurią kitą Jūsų gyvenvietei būdingą – ekosistemą. Šiai veiklai skirkite pirmąją dienos pusę. Jei tokios ekskursijos galimybės nėra, patys kartu su vaikais įvairiuose kanaluose paieškokite informacijos apie vietinės ekosistemos augalus, gyvūnus bei kitus organizmus. Pakalbėkite, kuo jie svarbūs ir naudingi konkrečioje ekosistemoje, kokią funkciją atlieka, pasvarstykite, kas galėtų nutikti, jei vienų ar kitų staiga neliktų.

Antroje dienos pusėje pakvieskite vaikus sukurti pažintos ekosistemos modelį ir jį pristatyti. Modeliui sukurti galima naudoti pačias įvairiausias priemones: pieštukais / flomasteriais / dažais nupiešti reikiamus gyvūnus ir augalus, jų nuotraukas iškirpti iš įvairių žurnalų ir priklijuoti ar kitais vaikams patinkančiais būdais. Vaikus galima suskirstyti grupėmis pagal temas, pavyzdžiui, miško / upės ekosistema, kurių modelius paruošę vaikai galėtų juos pristatyti kitoms grupėms.

VII Diena

Gamtos stichijos ir žmogaus saugumas

Dienos tikslas – supažindinti vaikus su gamtos stichijomis bei išmokyti jas „prisijaukinti“, kad jaustųsi saugūs.

Ryto rato metu pristatykite vaikams temą ir aptarkite su jais, kokias gamtos stichijas jie žino, ką apie jas žino, su kokiomis yra susidūrę. Pristatykite šios dienos veiklas.

Pirmoje dienos pusėje siūlome vaikams savarankiškai paruošti pasirinktos gamtos stichijos pristatymą. Prieš vaikams pradėdant veiklą, siekiant didesnio vaikų sudominimo ir įtraukimo, galite pasidalinti įdomiais faktais apie pasaulyje ar Lietuvoje pražūusias stichijas. Galite padiskutuoti ir apie tai, kokią poveikį gamtos stichijų buvimui turi klimato kaita.

Leiskite vaikams pasirinkti labiausiai patinkančią pristatymo formą – tai gali būti plakatas, lankstinukas, prezentacija ar kita vaikų pasirinkta / sugalvota forma. Jei yra galimybė, leiskite vaikams pasinaudoti internetu informacijai ieškoti.

1. Suskirstykite vaikus grupelėmis po 5, 6. Visi kartu paruoškite erdvę taip, kad vaikams būtų patogų atlikti užduotį. Bendroje, visiems vaikams pasiekiamoje vietoje, išdėliokite visas užduoties atlikimui reikalingas priemones, medžiagas (tai jau galite būti padarę iš anksto).
2. Vaikai susitaria, kokią gamtos stichiją pristatys (kad stichijos grupėse nesikartotų, galite iš anksto parengti gamtos stichijų sąrašą ir vaikams padėti išsirinkti).
3. Vaikai susitaria, kokia forma ir kaip rengs stichijos pristatymą, tarpusavyje pasiskirsto užduotimis (kas gamins vaizdinę dalį (pvz., pieš, lipdys, klijuos ir kt., kad atvaizduotų stichiją), kas rinks informaciją, kuri bus pateikiama pristatyme ir pan.).
4. Užduoties vykdymas: vaikai, naudodamiesi priemonėmis, medžiagomis, pasitelkdami vaizduotę ir kūrybiškumą, rengia pasirinktos gamtos stichijos pristatymą, pačių pasirinkta / sugalvota forma.
5. Pakvieskite visus vaikus susėsti į bendrą ratą. Grupės viena kitai pristato savo pasirinktas gamtos stichijas (darbus). Jeigu grupė sutinka, galite padaryti ekspoziciją bet kurioje pasirinktoje dienos centro erdvėje.

Rekomenduojama šiai veiklai skirti pirmą dienos pusę.

Antroje dienos pusėje siūlome pristatyti paskaitą apie tai, kaip „prisijaukinti“ gamtos stichiją ir tinkamai elgtis, kad stichijai užklupus ar su ja susidūrus išliktum saugus.

Paskaitos formą pasirinkite pagal savo galimybes:

- **I variantas.** Pristatykite paskaitą pagal iš anksto pasiruoštą medžiagą, su vaikais pažiūrėkite filmuką (-us), susijusius su tinkamu (saugiu) elgesiu užklupus / susidūrus su stichija (pvz., patekus į audrą, liūtį su žaibais ir pan.). Po paskaitos ar filmo peržiūros aptarkite su vaikais, ką jie sužinojo, kas jiems patiko.

Keletas klausimų, kuriuos galite užduoti:

- Kas tau šiame filmuke buvo įdomiausia? Kas paliko didžiausią įspūdį?
- Ką naujo sužinojai?
- Ar tau teko susidurti su tokia gamtos stichija? Kaip tuo metu jauteisi / elgeisi?

Keletas Youtube filmukų rekomendacijų:

- [GAMTINIAI PAVOJAI \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)
- [Saugus elgesys vandenyje \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)
- [Kaip elgtis perkūnijos metu? \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

- **II variantas.** Kitu atveju, jei turite galimybę, į svečius pasikvieskite Visuomenės sveikatos biuro, Priešgaisrinės tarnybos darbuotojus arba patys nuvykite į svečius ir išklauskite jų paskaitą, kaip tinkamai elgtis susidūrus su gamtos stichijomis (patekus į audrą, liūtį su žaibais ir pan.) ir išlikti saugiam.

Prieš vaikams išsiskirstant namo, kartu prisiminkite ir įsivardinkite svarbiausias saugaus elgesio taisykles.

VIII-IX dienos. Gamtos išteklių ir aplinkos tausojimas

VIII Diena

Atliekų rūšiavimo svarba gamtai

Dienos tikslas – supažindinti vaikus su gamtos išteklių naudojimu ir didinti jų sąmoningumą apie gamtos tausojimą ir išsaugojimą.

Atlikę kasrytinę mankštą ir jaukiai pasikalbėję ryto rate, pakvieskite vaikus susipažinti su ateinančių dviejų dienų tema. Padiskutuokite su vaikais, kokius daiktus naudojate kasdien / dažnai centre / namie ir išmetate į bendrą arba rūšiavimo konteinerį.

Galimi klausimai diskusijai:

- Kodėl mums svarbu rūšiuoti šiukšles?
- Kokios įtakos aplinkai turi šiukšlių rūšiavimas / nerūšiavimas? Kaip tai veikia mūsų gamtą?
- Kaip galime sumažinti savo atliekų kiekį? Ar galite pateikti keletą pavyzdžių, kaip sumažinti atliekų kiekį kasdieniame gyvenime?
- Kaip mūsų gamtos išteklių yra susiję su atliekomis?

Vadovas iš anksto turi pasiruošti kelis daiktus (3–4 vnt.), kuriuos dažnai naudojate centro veikloje ir išmetate, pvz., sulčių pakelis, plastikinis maišelis, vienkartiniai indai, balionas ir pan. Gali būti daiktai, kuriuos naudojote nuo stovyklos pradžios, bus paveikiau. Paklauskite vaikų apie kiekvieną daiktą – kiek, jų manymu, užtrunka pagaminti kiekvieną daiktą, ko reikia pagaminti ir per kiek laiko išyra gamtoje. Galite ant lapų prie kiekvieno daikto užrašyti atsakymus, kad vaikai, atlikę užduotį, galėtų patikrinti.

Padalinkite vaikus į dvi ar tris komandas. Kiekviena komanda gauna vieną iš šių paruoštų daiktų. Komandos gali būti paskirstytos pagal tai, kas kurį daiktą pasirinko.

Užduotis vaikams – paruošti vaizdinę prezentaciją ar plakatą, kuriame pavaizduoti gamybos etapai nuo naudojamų medžiagų (išteklių) iki galutinio produkto, taip pat – per kiek laiko išyra gamtoje jų pasirinktas daiktas.

Užduočiai atlikti gali naudotis internetu ir kompiuteriu, jei yra galimybė.

Iš anksto paruošti papildomas priemonės užduočiai atlikti: dideli lapai, klijai, žirkklės, piešimo priemonės.

Atlikus užduotį kiekviena grupė pristato savo darbą. Po pristatymų patikrinami ankščiau vaikų pateikti ir užrašyti atsakymai prie jų pasirinkto daikto ir palyginami.

Padiskutuokite su vaikais apie užduotį. Galimi klausimai:

- Kas labiausiai nustebino?
- Kokie gamtos ištekliai yra išsenkantys ir neišsenkantys?
- X daikto suirimas gamtoje – tai ilgas ar trumpas procesas?

Šiai užduočiai skiriamas laikas iki pietų. Po pietų vaikams pasiūlykite kartu pažiūrėti filmą apie gamtos tausojimą ir išsaugojimo svarbą arba porą trumpų youtube filmukų, priklausomai nuo vaikų grupės.

Keletas filmo rekomendacijų:

- "A Plastic Ocean" (2016). Dokumentinis filmas tiria plastikinių atliekų poveikį jūros gyvybei ir nagrinėja būdus, kaip galime mažinti plastiko taršą vandenyne.
- "Waste Land" (2010). Menininkas Vik Muniz keliauja į didžiausią pasaulio sąvartyną Brazilijoje ir nagrinėja atliekų problemą bei jo sprendimo galimybes.

Keletas Youtube filmukų rekomendacijų:

- [Kaip rūšiuoti atliekas www.ismaniejirobotai.lt](http://www.ismaniejirobotai.lt) 1-4 klasei. Dirba ir planšetėse ([youtube.com](https://www.youtube.com))
- [Vandens tarša - Mokomasis filmukas - Mokinukai.lt \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)
- [Šiukšlių rūšiavimas! Ką pasakė Kakė Makė? \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)
- [Stiklo pakuočių perdirbimas \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)
- [Popierinių pakuočių perdirbimas \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)
- [Plastikinių pakuočių perdirbimas \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)
- [Kaip Marta išmoko rūšiuoti \(youtube.com\)](https://www.youtube.com)

Dienos pabaigoje vaikams papasakokite, ką veiksate ateinančią dieną ir paprašykite atsinešti kelis daiktus, kurie namuose yra skirti išmetimui. Tai gali būti seni ar sugedę daiktai, panaudotos pakuotės arba bet kokie kitokie daiktai. Prieš pradėdant rinkti daiktus, vaikai turi pasitarti su savo tėvais / globėjais ir įsitikinti, kad pasirinktus daiktus galima paimti. Jei reikia, papildomai informuokite tėvus / globėjus apie užduotį.

** Jeigu iki šiol dienos centre atliekų nerūšiavote, tačiau turite tam galimybes – pradėkite tai daryti kartu su vaikais ir ugdykite šį jų įgūdį, tausojantį planetą, kurioje mes visi gyvename. Iš anksto pasiruoškite reikiamas talpas atliekoms rūšiuoti, pasitikrinkite, kur arčiausiai Jūsų yra reikiami atliekų konteineriai, kartu su vaikais sutarkite taisykles, kokia tvarka išnešite išrūšiuotas atliekas.*

IX Diena

Antrinių žaliavų panaudojimas

Dienos tikslas – kūrybiškai panaudoti antrines žaliavas, siekiant sukurti naujus daiktus ir / ar kūrinius.

Iš anksto paruoškite vietą arba dėžę, kur vaikai galėtų sudėti iš namų atneštus daiktus. Vadovams rekomenduojame taip pat būti iš anksto paruošus antrinių žaliavų ir / ar rinkti jas stovyklos metu. Paruoškite papildomas priemones: žirkles, klijus, lipnią juostą, siuvimo reikmenis, pieštukus.

Kiekvieno vaiko ar suskirsčius juos grupėmis prašoma pasirinkti vieną ar kelias antrines žaliavas, kurias jie norėtų panaudoti savo kūrybai. Tai gali būti plastikiniai buteliai, popierius, medžio drožlės, seni drabužiai ar bet kokie kiti perdirbami daiktai. Vaikai turi sukurti kažką naujo, naudodami pasirinktas antrines žaliavas – žaislus, stalo žaidimus, aksesuarus ar kitą atributiką, piešinius ar paveikslus, dekoracijas ar bet kokią kitą kūrinio formą. Vaikai papildomai gali naudoti įvairius įrankius ar medžiagas, bet turi užtikrinti, kad dirba saugiai ir atsakingai, atsižvelgdami į aplinkos saugojimo aspektą. Pabaigus kūrybos procesą, kiekvienas vaikas pristato savo kūrinį kitiems. Jie gali pasidalinti savo įkvėpimo šaltiniais, papasakoti, kaip panaudojo antrines žaliavas ir ko išmoko iš šios veiklos.

Po pristatymų galima surengti diskusiją apie antrinių žaliavų panaudojimo svarbą ir galimybes. Vaikai gali pasidalinti mintimis, kaip galima būtų dar efektyviau naudoti antrines žaliavas ir kokią įtaką tai galėtų turėti aplinkai.

Galimi klausimai diskusijai:

- Kas yra antrinės žaliavos? Ar galite pateikti keletą pavyzdžių?
- Kodėl antrinių naudojimas žaliavų yra svarbus? Kokia yra nauda mums ir gamtai?
- Kaip galime sumažinti atliekų kiekį ir skatinti antrinių žaliavų naudojimą? Ar yra veiksmų, kurių galime imtis kasdieniame gyvenime?

X Diena

Stovyklos uždarymas

Skirkite dieną stovyklos uždarymui, veiklų apibendrinimui ir baigiamojo projekto ruošimui.

Kaip ir visas stovyklos dienas, paskutiniąją pradėkite mankšta ir ryto ratu. Jo metu pasikalbėkite su vaikais, kaip jie jaučiasi baigiantis stovyklai, kokiomis emocijomis pasitinka šią dieną. Galite paklausti, kas jiems patiko, o kurios veiklos kaip tik galbūt buvo nuobodžios, kurios naujos žinios labiausiai įsiminė, ką jiems, vaikams, suteikė ši stovykla.

Jūsų vaikams tinkamu tempu atlikite kūrybinę užduotį – projektą, kuris atspindėtų visos stovyklos įsimintiniausias veiklas ir akimirkas. Pavyzdžiui, sukurkite herbariumą iš vietinių augalų, surenkite nuotraukų ar stovyklos metu pagamintų darbelių parodą, jas pristatykite draugams.

Tai gali būti bendras visos grupės darbas. Grupei ant didelio stalo paklokite didelį baltą popieriaus lapą (jį galima suklijuoti iš kelių konferencinio popieriaus lapų) ir vaikams skirkite užduotį padaryti bendrą herbariumą su nuotraukomis ar jų iliustracijomis, aprašymais. Kiekvienas dalyvis pasirenka kurią lapo dalį užpildys, pasidalija užduotimis. Gali vadovai padėti.

Galimi klausimai diskusijai po darbo pristatymo:

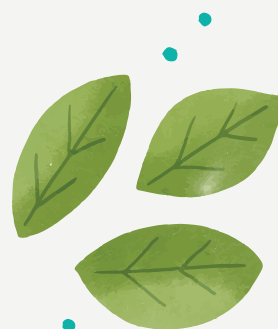
- Kokia buvo patirtis dalyvauti šioje užduotyje?
- Kas patiko? Kas nepatiko?
- Kas buvo sudėtinga?

Suorganizuokite „Talentų šou“, „Karaoke“ popietę. Pagal galimybes galite pasikviesti tėvelius ar kitus bendruomenės narius į baigiamojo projekto pristatymą. Taip pat, esant galimybėms ir sutinkant vaikams, rekomenduojame pavišinti projektą vietinėje įstaigoje (pavyzdžiui, bibliotekoje, kultūros centre) ar papuošti miesto šventės erdves.

Siūlome vaikams įteikti diplomus už dalyvavimą stovykloje ar įgytą „gamtos pasaulio eksperto profesiją“.

Pakvieskite vaikus parašyti ir atsiliepimo laišką. Priklausomai nuo vaikų amžiaus ir pomėgių, leiskite jiems rinktis laišką rašyti ranka arba užpildyti elektroninę atsiliepimų versiją. Štai keletas klausimų, kuriuos galite užduoti vaikams, siekiant išgirsti jų nuomonę apie stovyklą:

- Kaip Tu vertini stovyklą „Gamta – mūsų namai“ (skalėje nuo 1 iki 10)?
- Kuri stovyklos veikla Tau patiko labiausiai?
- Kuri stovyklos veikla Tau patiko mažiausiai?
- Pasidalink, kodėl Tau šios veiklos patiko mažiausiai?
- Pasidalink, ko naujo išmokai apie gamtą stovykloje?
- Jei turi pasiūlymų būsimoms stovykloms arba klausimų, pasidalink jais.

**Gražių emocijų ir įkvepiančių patyrimų
Jums ir Jūsų dienos centro vaikams!**

PAPILDOMOS REKOMENDACIJOS STOVYKLOS VEIKLŲ ĮVAIROVEI

Daugiau įkvepiančių veiklų, idėjų ir pagalbinės medžiagos gamtos, aplinkosaugos, ekologijos temomis galite rasti:

Eksperimentas:

- [Auginame kitaip: augantys karoliukai, sėklytės | 100zuikiu.lt](#)

Gamtos tyrinėjimas:

- [Gamtos detektyvas | 100zuikiu.lt](#)

Paukščių stebėjimas:

- [Ornitostogos - gamtos stebėjimo turai](#)

Atliekų rūšiavimas:

- [Atliekų rūšiavimo patarimai vaikams - Ekonovus](#)
- [Matematikos projektas: Atliekų rūšiavimas \(vu.lt\)](#)
- [Viktorina apie atliekų rūšiavimą | Gamtos ateitis](#)

Jei turite galimybę, vieną iš stovyklos dienų galite skirti ekskursijai, kurios metu vaikai taip pat galėtų susipažinti su gamtos pasauliu iš arčiau. Tokiu atveju rekomenduojame su vaikais aplankyti:

VDU Botanikos sodą, VU Botanikos sodą;

Kauno zoologijos sodą;

Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejų;

Jūrų muziejų;

Kretingos muziejų;

vieną iš daugelio pažintinių takų Lietuvoje;

vieną iš daugelio alpakų, arklių ar kitų gyvūnų ūkių;

ar bet kurią kitą žinią apie gamtą ar jos tausojimą auginančią vietą.

Įdomių turų, ekspedicijų pasiūlymų rasite ir čia:

- [Ornitostogos - gamtos stebėjimo turai](#)
- [Karjerai - Ekskursijos ir aktyvios pramogos Akmenės karjeruose](#)
- [Vaclovo Into akmenų muziejus - Vaclovo Into akmenų muziejus \(akmenumuziejus.lt\)](#)
- [Edukacinės programos - Paslaugos Gamtai](#)

Taip pat galite apsvarstyti edukacijas savo dienos centre, pasikviečiant į svečius šios srities profesionalus, pavyzdžiui, gamtininką, fotografą Marių Čepulį, ornitologą Gediminą Petkų, gamtininką Selemoną Paltanavičių ar vietinius girininkus, miškininkus.

PROTMŪŠIS APIE GAMTĄ (PIRMAI STOVYKLOS DIENAI)

1. Kokį gyvūną girdime šiame garso įrašė?
(paleidžiamas garso įrašas: [Varlių kurkimas - YouTube](#))

- A) Žiogas
- B) Gyvatė
- C) Žąsis
- D) Varlė (teisingas atsakymas)

3. Ar tiesa, kad karvės geria pieną?

- A) Taip
- B) Ne (teisingas atsakymas)

5. Kuri jūra yra sūriausia?

- A) Negyvoji jūra (teisingas atsakymas)
- B) Raudonoji jūra
- C) Baltijos jūra
- D) Viduržemio jūra

7. Koks paukštis yra didžiausias pasaulyje?

- A) Erelis
- B) Albatrosas
- C) Strutis (teisingas atsakymas)
- D) Flamingas

9. Kokia yra pagrindinė lietaus susidarymo priežastis?

- A) Vėjo gūsiai
- B) Žemės sukimosi greitis
- C) Vandens garų kondensacija (teisingas atsakymas)
- D) Saulės spinduliavimas

2. Kokiu tikslu bitės turi mažyčius plaukelius ant savo akių?

- A) Kad apsisaugotų nuo lietaus
- B) Kad skrendant aukštai saulė netrukdytų matyti
- C) Kad padėtų joms rinkti žiedadulkes (teisingas atsakymas)
- D) Visi atsakymai teisingi

4. Kas yra didžiausias sausumos gyvūnas?

- A) Indijos dramblys
- B) Žirafa
- C) Baltasis lokys
- D) Afrikos dramblys (teisingas atsakymas)

6. Kuris gyvūnas turi ilgiausią gyvenimo trukmę?

- A) Banginis
- B) Galapagų vėžlys (teisingas atsakymas)
- C) Lokys
- D) Pelėda

8. Kokį gyvūną matote nuotraukoje?
(rodykite leopardo nuotrauką)

- A. Leopardas (teisingas atsakymas)
- B. Gepardas
- C. Tigras
- D. Puma

10. Koks yra vidutinis lietaus lašo kritimo greitis?

- A) 1-3 m/s
- B) 4-6 m/s
- C) 8-10 m/s (teisingas atsakymas)
- D) 12-14 m/s

11. Koks augalas yra žinomas dėl savo gydomųjų savybių ir yra dažnai naudojamas nudegimų gydymui?

- A) Alavijas (aloe vera) (teisingas atsakymas)
- B) Ežiuolė
- C) Levanda
- D) Ramunėlė

13. Kokį paukštį matote ir girdite vaizdo įrašė? (paleidžiamas garso įrašas: [lakštingalos giesmė - „Google“ paieška](#))

- A) Lakštingalos (teisingas atsakymas)
- B) Gervės
- C) Gegutės
- D) Žvirblis

15. Kokios gėlės atvaizdas naudojamas prisimenant Sausio 13-osios įvykius?

- A) Neužmirštuolė (teisingas atsakymas)
- B) Ramunė
- C) Gvazdikas
- D) Rožė

17. Koks roplys Lietuvoje laikomas gerąja namų dvasia?

- A) Varlė
- B) Gyvatė
- C) Žaltys (teisingas atsakymas)
- D) Driežas

19. Didžiausias Lietuvos akmuo?

- A) Puntuko akmuo
- B) Barstyčio (teisingas atsakymas – 13,4 m ilgio, 7,5 m pločio, 3,6 m aukščio. Jo svoris siekia net 680 tonų)
- C) Šilalės akmuo
- D) Vištyčio akmuo

21. Kaip galime prisidėti prie gamtos puoselėjimo ir išsaugojimo?

- A) Rūšiuodami šiukšles
- B) Naudodami mažiau vienkartinį plastmasinių indelių ir maišelių arba visai jų atsisakydami
- C) Kirsdami mažiau medžių ir saugodami miškus
- D) Tinka visi išvardinti variantai (teisingas atsakymas)

12. Koks yra Lietuvos nacionalinis medis?

- A) Pušis
- B) Ažuolas (teisingas atsakymas)
- C) Beržas
- D) Eglė

14. Kokio augalo vaisius yra razinos?

- A) Obuolys
- B) Gervuogė
- C) Vynuogė (teisingas atsakymas)
- D) Arbūzas

16. Zebrai iš tikrųjų yra juodi su baltais dryžiais ar balti su juodais dryžiais?

- A) Juodi su baltais dryžiais (teisingas atsakymas)
- B) Balti su juodais dryžiais

18. Iš kokių dviejų medžių Lietuvoje dažniausiai leidžiama sula?

- A) Ažuolas ir Drebulė
- B) Beržas ir Uosis
- C) Klevas ir Beržas (teisingas atsakymas)
- D) Liepa ir Kaštonas

20. Koks seniausias Lietuvos medis?

- A) Stelmužės azuolas (teisingas atsakymas – spėjama, kad jo amžius yra apie 1000-1500 ar net 2000 metų)
- B) Senoji pušis (auga Punios Šile)
- C) Raganų eglė (auga Šilutės raj.)
- D) Elvyros klevas (auga Punios Šile)

22. Kaip vadinasi vaizdo įrašė matomas gamtos reiškinys? (rodyti viesulo vaizdo įrašą: [Viesulas \(youtube.com\)](#))

- A) Uraganas
- B) Viesulas (teisingas atsakymas)
- C) Kruša
- D) Škvalas

VAIKŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMAS STOVYKLOS METU

Siekiant užtikrinti vaikų saugumą dienos stovyklos veiklų metu, rekomenduojame:

Saugumo užtikrinimo įvertinimas prieš prasidedant stovyklai:

- įsitikinti, jog kontaktą su vaikais turėsiantys darbuotojai, savanoriai, praktikantai, partneriai, paslaugų teikėjai ir kiti asmenys yra saugūs vaikams, t. y. atlikta jų patikra (pavyzdžiui, pateiktos neteistumo pažymos, rekomendacijos) ir jų elgesys nekelia pavojaus vaikams;
- užtikrinti, jog kiekvienas už dienos stovyklos organizavimą atsakingas asmuo yra apmokytas teikti pirmąją medicininę pagalbą, turi tą patvirtinantį galiojantį pažymėjimą;
- užtikrinti pirmosios medicininės pagalbos rinkinių prieinamumą esant pirmosios medicininės pagalbos poreikiui;
- užtikrinti, jog patalpos ar erdvės, kuriose vyks veiklos, nekelia pavojaus vaikams susižeisti;

Teisėtų vaikų atstovų informavimas, sutikimai:

- surinkti tiek vaikų, tiek jų teisėtų atstovų raštiškus sutikimus dėl vaikų fotografavimo, filmavimo ir / ar jų atvaizdų panaudojimo, jei tokias veiklas numatote vykdyti;
- surinkti informaciją apie vaikų alergijas maistui, augalams, gyvūnams;
- aptarti su jų teisėtais atstovais būdus, kuriais užtikrinsite vaikų saugumą dienos stovyklos metu;
- aptarti bendrą vaikų sveikatos būklę su teisėtais jų atstovais, siekiant užtikrinti, jog visos dienos stovyklos veiklos (ypatingai tos, kurių metu vaikai patiria didesnį fizinį krūvį) yra kiekvienam stovyklautojui tinkamos ir nekelia pavojaus jų sveikatai. Rekomenduojama surinkti šią informaciją iš tėvų raštu, t. y. vienas iš tėvų / globėjų turi pasirašydami patvirtinti, kad vaikas neturi sveikatos sutrikimų (arba nurodyti, kokį sveikatos sutrikimą vaikas turi) ir kad jie sutinka, jog, esant reikalui, tėvai sutinka, kad vaikui būtų teikiama būtinoji medicininė pagalba;
- prieš vykstant į išvyką reikėtų surinkti raštiškus vaikų teisėtų atstovų sutikimus dėl vaikų atstovavimo gydymo įstaigoje esant skubios medicininės pagalbos poreikiui išvykų metu, jei tokias veiklas numatote vykdyti;

Saugumo užtikrinimas stovyklos metu:

- priminti vaikams apie tai, kaip atpažinti netinkamą elgesį jų ar kitų vaikų atžvilgiu, bei pasirūpinti, kad visi stovyklautojai būtų informuoti, kam ir kokiais būdais pranešti apie netinkamą elgesį jų atžvilgiu.
- pasirūpinti, jog vaikai turėtų visus reikalingus kontaktus tų asmenų, su kuriais gali susisiekti jiems pasiklydus ar nutikus kitiems nepageidaujamiems nutikimams;
- pirmos stovyklos dienos metu su vaikais rengiamų susitarimų metu aptarti ir saugaus elgesio taisykles veiklų (tiek dienos centre, tiek lauke) metu;
- prieš vykdant stovyklos veiklas lauke pasirūpinti apsaugos nuo erkių ir kitų vabalų bei vabzdžių priemonėmis, kepuraitėmis nuo saulės, apsauga nuo saulės siekiant išvengti nudegimų (pavyzdžiui, kremu), pakankamu kiekiu vandens stovyklautojams bei aptarti šias apsaugos priemones su teisėtais vaikų atstovais;
- pasirūpinti, jog visi stovyklautojai turėtų patogią, aktyvesnėms veikloms (pavyzdžiui, mankštoms, žygiams, judriems žaidimams ir pan.) pritaikytą aprangą ir avalynę;

Saugumo užtikrinimo rekomendacijos dalinantis nuotraukomis ar kita medžiaga socialiniuose tinkluose:

- visais atvejais prieš fotografuojant ar filmuojant paklausti vaikų, ar jie nori ir sutinka būti fotografuojami, filmuojami ir viešinami jų atvaizdai planuojamuose kanaluose;
- užtikrinti, kad nuotraukos, filmai, vaizdo medžiaga ir kt. vaizduotų vaiką pagarbiu ir oriu būdu, o ne kaip pažeidžiamus ir nuolankius asmenis. Visuose atvaizduose paramos gavėjai turi būti tinkamai ir tvarkingai apsirengę (pavyzdžiui, ne su maudymosi aprangomis) ir pozuoti taip, kad nekiltų jokių seksualinio pobūdžio prielaidų ar užuominų;
- užtikrinti, kad vaikų ir jaunų žmonių, pavaizduotų nuotraukose (įskaitant ir elektroninio formato nuotraukose) identitetas nebūtų atskleistas. SVARBU: siekiant saugumo užtikrinimo, NIEKADA neatskleidžiami visi trys paramos gavėjus padedantys atpažinti identifikatoriai – vardas ir/ar pavardė, vieta bei atvaizdas.

Šis saugumo rizikų valdymo sąrašas nėra baigtinis – jis priklauso nuo veiklų, kurias pasirinksite vykdyti dienos stovyklos metu!

Kilus klausimams dėl vaikų saugumo užtikrinimo, maloniai kviečiame susisiekti el. pašto adresu saugus.vaikas@savethechildren.org.